

Vzdelávací program pre rodiny s deťmi

Čarovný depozitár

Projekt: CLT01009 Otvorený depozitár

Aktivita 4: Vzdelávanie prostredníctvom múzejných predmetov

Vzdelávacie centrum Múzea SNP, júl 2022

Vzdelávací program **Čarovný depozitár** je určený rodinám s deťmi, ktoré navštevujú predovšetkým posledný ročník predprimárneho vzdelávania a prvý stupeň základných škôl. Predstavuje integrovanú súčasť predprimárneho a primárneho vzdelávania s akcentom na získanie jednotlivých kompetencií v kognitívnej, informačnej, interpersonálnej a edukačnej oblasti. Vzdelávací program vedie k úcte ku kultúrnym a národným hodnotám, k vlastnej kultúre, ľudským právam, slobode, etickým hodnotám, rozvíja tvorivosť a pozitívne osobnostné vlastnosti každého dieťaťa. Prináša interaktívne a zážitkové učenie, apeluje na pozitívne medziľudské vzťahy. Vytvára priestor pre spoznanie Múzea SNP.

Svojím obsahom i formou kooperuje so Štátnym vzdelávacím programom v rámci predprimárneho a primárneho vzdelávania predovšetkým v tematických okruhoch Človek a spoločnosť. Pomáha prehĺbiť perceptuálno-motorickú, kognitívnu a sociálno-emocionálnu oblasť rozvoja osobnosti dieťaťa.

Rodiny s deťmi navštívia priestory expozície a Otvoreného depozitára Múzea SNP s primárnym cieľom dozvedieť sa čo najviac o predmetoch, ktoré ľudia v minulosti používali, zistiť ako ľudia a ich rovesníci v minulosti žili, ako chodili oblečení civili i vojaci, s čím sa deti hrali, s cieľom oboznámiť sa s múzeom ako takým. Vzdelávací program súčasne poukazuje aj na zlo, ktoré každá vojna so sebou prináša, na nešťastie, smútok, stratu rodičov, súrodencov, paralelne nadväzuje na súčasnosť a agresivitu, ktorú u detí vyvolávajú bojové počítačové hry, poukazuje na ich negatíva. Čarovný depozitár skrýva čarovné predmety, ktoré deti objavujú. Súčasne odkrýva aj tajomstvo starého kufra, ktorý patril rodine a malí návštevníci zisťujú, o akú rodinu išlo a čo sa s ňou stalo.

Ciele vzdelávacieho programu:

- vychovávať ku kultúre, ľudským právam, slobode, etickým hodnotám, k múzeu ako inštitúcii
- rozvíjať tvorivosť a pozitívne osobnostné vlastnosti každého dieťaťa
- spoznať predmety, ktoré ľudia v minulosti používali, oboznámiť sa s ich spôsobom života, porovnať hračky, s ktorými sa deti hrávali v minulosti s hračkami, ktoré majú doma, sebareflexia
- poukázať na zlo, ktoré so sebou každá vojna prináša
- upozorniť na smútok, nešťastie v rodinách postihnutých vojnou, stratu rodičov, súrodencov
- paralelne prepojiť dané informácie so súčasnosťou, agresivitou detí vyvolanou bojovými počítačovými hrami, poukázať na ich negatíva

Didaktické aktivity:

- návšteva expozície Múzea SNP
- objektové učenie
- plnenie interaktívnych úloh v expozícii
- kufříková metóda - práca so starým kufrom, ktorý obsahuje predmety patriace fiktívnej rodine z minulosti, riadený rozhovor, rozvíjanie fantázie detí
- dramatizácia prostredníctvom dobového oblečenia, v ktorom vystupuje v prípade zapojenia edukátor (vojak, vojačka)
- tvorba „odkazu“ pre deti ďalšej generácie
- v závere premietnutie animovaného rozprávkového príbehu o chlapcovi Števkovi, ktorý zažil vojnu a Slovenské národné povstanie

Vzdelávací program začína návštevou stálej expozície Múzea SNP. Rodič pri vstupe obdrží sprievodcu s interaktívnymi úlohami, spoločne s dieťaťom prechádzajú expozíciou, riešia úlohy, hľadajú predmety každodennej potreby, porovnávajú ich s predmetmi v súčasnosti.

Napríklad vojenský poľný telefón TP 25. Rodič zisťuje, ako telefón v minulosti mohol fungovať, hľadá spoločné prvky a rozdiely so súčasným telefónom.

Ďalší predmet, ktorý objavila v expozícii je starý písací stroj.

Rodič prečíta nasledujúci text svojmu dieťaťu:

***Kde bolo, tam bolo, bol raz jeden pisár,
čo veľmi rád písal.***

***Spočiatku mal pero z husí,
nech si to z vás každý skúsi, byť vždy modrý z atramentu.***

***Pero máčať, to sa musí,
keď už niečo písať chcel, chytil hus a skríkol k nej:
„Písať musím milá húska, daj mi preto z pierka kúska,
nech vytvorím milé správy,
pre maminky od detičiek,
čo dnes prišli do múzea,
naučiť sa nové mená“.***

***Tento pisár beťár bol, pero húske vytrhol, a už chcel začať písať list, keď v tom zazrel
čierny.... (dieťa doplní slovo: písací stroj)***

A stroj mu veru rozpovedal ako sa sem k nemu dostal.

***„Pomáhal som písať správy, listy, každý deň ma museli čistiť,
až raz ráno, veru tak, nechali ma dlho spať,
neťukal som, neklepal, iba som tak v kúte stál,
a na stole bez papiera, prach ma začal mordovať“.***

***Celá izba zosmutnela, zazývala prázdnotou,
keď v tom prišiel Jožko Šuška, buchol dvakrát do kožúška a vytiahol ovládač.***

***Čudoval sa čierny stroj, čo to Jožko v ruke má,
vydáva to divné zvuky, ale on to nepozná.***

***„Počítač mám v ruke malý,
zahrám sa a napíšem, komu len na svete chcem.
Milý stroj, ty si už starý, dnes ťa veru nechce nik,
do múzea patríš k veciam,
čo pozná len odborník“.***

Po prečítaní príbehu rodič riadi rozhovor s dieťaťom, rekapituluje jednotlivé časti príbehu, poukazuje na kontinuitu vývoja písacích potrieb. Plní tak primárny cieľ vzdelávacieho programu - poukázať na minulosť, predmety, ktoré ľudia využívali, ich históriu. Kalamár s atramentom sa tiež v expozícii nachádza. Stačí ho len pohľadať.

Po prehliadke expozície rodič s deťmi vstúpi do priestorov Otvoreného depozitára. Tu okrem starých vystavených predmetov, ktoré deti obdivujú, nájdú stolík, na ktorom sú položené farebné papiere. Dieťa môže na farebné papiere kresliť a fixovať tak nadobudnuté poznatky z expozície, kreslí predmet, ktorý videlo, ktorý sa mu najviac páčil. Na papier môže súčasne za pomoci rodičov napísať odkaz pre deti ďalšej generácie, čo by chcel týmto deťom povedať, prípadne nakresliť obrázok s odkazom, ktorý následne hodí do priloženej krabicovej schránky. V priestore stolíka je pre rodiny s deťmi pripravený starý hnedý kufr a ten sa dá otvoriť. V kufri dieťa nájde rôzne „staré“ predmety, ktoré charakterizujú jednotlivých členov fiktívnej rodiny (klbko s ihlicami, rozprávková knižka, staré fotky 2 detí – chlapcov, čierno-biela fotografia ženy, drevený koník, staré pánske hodinky, čierno-biela fotografia veľkého koncertného klavíra, vojaka s puškou, zbombardovanej a zničenej budovy).

Dieťa vykladá veci z kufra na stôl, objavuje predmety skryté v kufri, je zvedavé a začne klásť otázky.

Rodič, ktorý pri vstupe do múzea obdržal pokyny k tejto aktivite, s ním začne viesť riadený rozhovor.

Vyzve dieťa, aby skúsilo určiť, komu tieto veci patrili, čo asi robil otec (otec klavirista), čo robila matka, ako sa asi volali, koľko mali detí, ako do ich života zasiahla vojna, akí boli všetci smutní z toho, že otec odchádza bojovať a už sa nevrátil. Rodič zdôrazní, že vojna je zlo, prináša len smútok, bolesť, žiaľ, ľudia vo vojne zahynú. Môže súčasne urobiť prechod k počítačovým hrám, ktoré sa doma dieťa hráva. Opýta sa ho, aké má pocity pri bojových hrách, pri strieľaní, či ho to teší. Môže zdôrazniť dieťaťu, že toto nie sú pekné hry, malo by sa hrať také hry, ktoré ho zabávajú, na ktorých sa zasmee, je z nich veselé, musí pri nich rozmýšľať hlavou a pod.

Aktivita na záver, ktorá reflektuje na demokratické hodnoty súčasnej spoločnosti a života v mieri:

Na stole je vytlačený obrázok kufra: V tomto obrázku je 5 riadkov. Nasleduje zadanie, ak deti nevedia písať, píše rodič:

1. Na prvý riadok napíš podstatné meno DOMOV.
2. Na druhý riadok napíš dve prídavné mená vzťahujúce sa k domovu (aký je).
3. Na tretí riadok napíš tri slovesá (čo robí domov domovom).
4. Na štvrtý riadok napíš vetu so štyrmi slovami.
5. Na posledný riadok napíš podstatné meno (aj synonymum), ktoré sa viaže k slovu DOMOV.

Aktivitou ide teda nielen o zhrnutie nadobudnutých vedomostí, ale predovšetkým o uvedomenie si, čo v súčasnej dobe znamená mať vlastný domov a pri sebe milujúcu rodinu. Táto metóda Cinquain alebo päťlístok umožňuje okrem syntézy vedomostí reflektovať porozumenie danej témy a vytvoriť si k nej vlastný postoj.

V závere vzdelávacieho programu si dieťa s rodičom pozrie animovaný film – príbeh o chlapcovi Števkovi, ktorý zažil vojnu a Slovenské národné povstanie. Film svojim spracovaním upevňuje tematiku vzdelávacieho programu a umocňuje nadobudnuté poznatky, ktoré rodiny s deťmi získali počas návštevy Múzea SNP.

